

T.C.
DEVLET BAKANİ VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

7/3903 -4
250

SAYI : B.02.0.001/00794
KONU :

20/4/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 05.04.2001 gün ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3903-9599/
22836 sayılı yazınız.

Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin AYDIN'ın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/3903-9599 esas no'lu yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet BAHÇELİ
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: 1- Önerge cevabı

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/3903 -5-
251

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
(Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü)

SAYI : B02.1.DPT.0.10.01 -49-57 /1471
KONU : Soru Önergesi

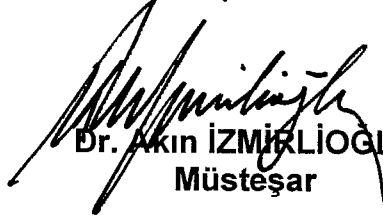
18 NİSAN 2001

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Dr. Devlet BAHÇELİ)

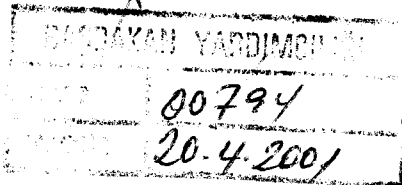
İLGİ : 05.04.2001 tarih ve 00683 kayıt Nolu Evrak Akış Fişi ekinde yeralan Başbakanlığın 5.4.2001 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-453-1/1661 sayılı yazısı.

İlgi yazı ve eklerinde Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin AYDIN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesi için hazırlanan cevaplar ekte yer almaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Akın İZMİRLİOĞLU
Müsteşar

Ek : Yazılı Soru Önergesi
Hakkında Bilgiler (5 Sayfa)

**SIİRT MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET NURETTİN AYDIN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ'NİN CEVABI**

Soru-1 : Güneydoğu'nun kalkınması için son olarak hükümetinizin açtığı 40 trilyon Liralık kalkınma paketinin akibeti ne olmuştur?

Yarım Kalmış İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeni ile İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılması Kararı çerçevesinde, 5. 3. 1999 tarihinden 10.4.2001 tarihine kadar 264 şirkete 40.4 trilyon TL. tahsis yapılmış, bunlardan kredi sözleşmesi işlemlerini tamamlayan 259 şirkete 36 trilyon TL. ödenmiştir.

Ayrıca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan, 1999-2001 yılları arasında Güneydoğu Anadolu Bölgesine 20.3 trilyon TL. yardım yapılmıştır. GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin Köye Dönüş ve Rehabilitasyon projesi kapsamında da 1999-2000 yılları arasında 1.5 trilyon TL. harcama yapılmıştır.

Soru-2 : Bu son paketin uygulanması esnasında, örneğin Siirt İli, bu paketten ne kadar istifade edebilmiştir?

Yarım Kalmış İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeni ile İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılması Kararı çerçevesinde, Siirt ilinde müracaat eden 6 firmaya 828 Milyar TL. tahsis yapılmış olup, toplam 645.5 Milyar TL. ödenmiştir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan, 1999-2001 yılları arasında Siirt iline 1.3 trilyon TL. yardım yapılmıştır.

Soru - 3,4,5,6,7,11: Ülkemizde yaşanan son büyük ekonomik krizin etkilerinin Güneydoğu gibi geri kalmış bölgelerimizde daha fazla hissedileceği gerçeğini göz önüne alarak, Bölge Halkının sefaletini hafifletecek yeni önlemler almayı düşünüyor musunuz?

1997 Yılında o zamanki 54. Refahyol Hükümetinin MGK gündemine getirdiği çok geniş kapsamlı ve o zamanın parası ile 119 trilyon liralık "ekonomik ve sosyal boyutlu" projenin Başbakanlık arşivlerinden çıkarılarak yeniden gündeme alınması mümkün müdür?

01. 04. 1997 tarihinde verdiğiniz demeçte, 54. Refahyol Hükümetinin bu programı hazırlamakta geç kaldığını ifade ettiğiniz halde, bugün aradan geçen dört yılda, siz 54. Refahyol Hükümetinin o projesini, Devlette devamlılığın esas olduğu prensibinden yola çıkarak uygulamakta çok geç kalmadınız mı?

54. Hükümetin, açıklandığı yıllarda geniş kabul gören, Güneydoğu Kalkınma Projesini eğer yetersiz buluyorsanız, hiç olmazsa, Güneydoğu İş Adamları Derneği (GÜNSİAD) Başkanı ve 20 kişilik iş adamı heyetinin 18.02.1999 tarihinde sizleri ziyaretlerinde sundukları 12 maddelik "Acil Çözüm Paketi" için bugüne kadar hangi çözümleri getirdiniz?

Bundan sonra Güneydoğu'nun kalkınma paketleri ve stratejilerini de ekonomi yönetimini tamamen kendisine devrettiğiniz anlaşılan Sayın Kemal DERVİŞ mi deruhte edecektir?

Son olarak, 54. Refahiyol Hükümetinin görevi bıraktığı 1997 yılının ortalarından itibaren başkanlıklarını yaptığınız hükümetlerin öncelikleri Güneydoğunun kalkınması değil de neden hep, dört yılda hortumladıkları paranın 100 milyar Doları bulduğu söylenen, banka ve medya sahipleri olmuştur?

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Kalkınması amacıyla 57. Hükümet döneminde önemli çalışmalar başlatılmıştır. Bir çok sektörün (kamu yönetim, ekonomi, eğitim, sağlık vb.) sorunlarına yönelik tedbirler ortaya konularak uygulamaya başlanmıştır.

Nitekim, Ağustos 2000 tarihinde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yeralan illerimizin sorunlarını yerinde tespit etmek amacıyla, bölgeye gönderilen 32'si Devlet Planlama Teşkilatı mensubu 70 kişilik uzmanlar heyeti, Bölge Valilerimizin de olağanüstü katkılarıyla çalışmalar yapmışlardır. Uzmanlar, ilgili kamu kurum ve kuruluş yetkilileri, özel kesim temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları ile görüşmelerde bulunmuş ve yapılan çalışmalar bir rapor haline getirilmiştir. Hazırlanan raporlar daha sonra bir Aksiyon Planı'na dönüştürülmüştür.

Bilindiği gibi, 8. Plan, bölge ve il düzeyinde planlama faaliyetlerine özel bir önem vermektedir. Bu yaklaşımdan hareketle, bölge ve il düzeyinde mevcut sorunların ve çözüm önerilerinin katılımcı bir yaklaşımla tespit edilerek, Plan uygulamalarının gerçekçi temellere dayandırılması amacıyla, Başbakan Yardımcımız Sayın Dr. Devlet BAHÇELİ başkanlığında, ilgili bakanlar, kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticileri, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımı ile Erzurum ve Diyarbakır'da bölgesel kalkınma toplantıları yapılmıştır.

Ayrıca, Erzurum ve Diyarbakır illeri merkez olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi kapsamındaki 26 il için DPT Müsteşarlığımızca iki ayrı çalışma grubu kurulmuştur.

DPT'den Genel Müdürler başkanlığındaki çalışma grupları Bölgede OHAL Bölge Valimiz ve diğer Valilerimizle işbirliği içinde çalışmalara devam etmektedirler.

Başbakanlığın 2001/10 Sayılı Genelgesi ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin iktisadi ve ticari yaşamına ivme kazandırılabilmesi amacıyla bu bölgelere yönelik projelere öncelik verilmesi için plan ve projeler üretilmesi, ilave kaynak ihtiyacının tespit edilerek temin edilmesi çalışmalarına başlanmıştır.

Ayrıca, Başbakanlığın 2000/11 sayılı Genelgesi (2001 Yılı Yatırım Programı Hazırlama Esasları) çerçevesinde başta Doğu ve Güneydoğu

Anadolu Bölgeleri ile Kalkınmada Öncelikli Yörelere olmak üzere geri kalmış bölgelerin kalkınmasına hız kazandırıcı ekonomik ve sosyal altyapı yatırımları ile istihdam ağırlıklı projelere öncelik verilmiştir.

Diğer taraftan, Güneydoğu Anadolu Bölgemizin kalkınmasında büyük öneme haiz GAP Master Planı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından güncelleştirilmektedir.

Cumhuriyet Hükümetlerimizin GAP'a verdikleri özel önem sonucunda; 1983-1998 döneminde Güneydoğu Anadolu Bölgemizin yıllık ortalama büyüme hızı (yüzde 6,9) hem Türkiye ortalamasının (yüzde 4,8) hemde başta Marmara (yüzde 5) olmak üzere tüm bölgelerimizin büyüme hızından yüksek olmuştur.

Soru-8 : Avrupa ve Amerikadan dış yardım kredileri araştıran hükümetiniz, eğer bu tür bir kredi imkanı bulursa öncelikli olarak Güneydoğu Halkının sefaletini gözönüne alacak mıdır?

GAP Kalkınma Projesi çerçevesinde Avrupa Birliğinden temin edilen 43,5 milyon Euro'luk anlaşma Şubat 2001'de imzalanmıştır. Bu proje ile GAP bölgesinde; kırsal kalkınma projeleri ile kültürel mirasların korunması hedeflenmiştir.

Ayrıca Alman Teknik İşbirliği çerçevesinde Diyarbakır Belediyesi su ve kanalizasyon idaresi hizmetlerinin iyileştirilmesi projesi uygulamaya konulmuştur.

Soru-9 : 27.10.1997 tarihinde o zaman başında bulunduğunuz hükümetinizin Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ile görüşmelerinde Güneydoğunun kalkınması için Birleşmiş Milletlerin 10 ayrı kuruluşu ile yapılan ortak çalışmalarından bugüne kadar somut sonuçlar ortaya çıkmış mıdır?

BMKP çerçevesinde Güneydoğu Anadolu'da 1995 yılında bölgenin kalkınması, temel sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerin güçlendirilmesi amacı ile (TUR/95/004 numaralı) "GAP Entegre Bölgesel Kalkınmayı Güçlendirmek ve Sosyo-Ekonomik Eşitsizliği Azaltmak" başlığı altında bir şemsiye proje başlatılmıştır. BMKP'nin kalkınma çabalarındaki ana unsurlar; istihdamın artırılması, sürdürülebilir insani kalkınmaya imkan sağlayacak ortamın

hazırlanması, kadınların ekonomik ve sosyal hayatta daha fazla etkin olmalarının sağlanması ve çevrenin korunmasıdır.

Proje, 1.300.000 \$ BMKP; 1.988.000 \$ Türkiye Cumhuriyeti Hükümet katkısı ve 2.140.842 \$ üçüncü tarafların katkısı olmak üzere toplam 5.428.842 \$ bütçe ile yürütülmektedir. 2000 yılı içinde İsviçre de bir vakıf projeye 2.000.000 \$ katkı sağlamayı taahhüt etmiştir. 1997 yılında uygulamaya konulan ve 5 yıl sürecek olan bu proje altında 28 adet alt proje yer almaktadır. Alt Projeler, toplumun üretici hale gelmesine yönelik katılımcı ve bilinçlendirmeye yönelik faaliyetler ile çevre, tarım, yerleşme, sulama ve toplumsal sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yönelik programlardır.

Projenin yürütülmesinden GAP İdaresi Başkanlığı sorumludur. Alt Projeler GAP İdaresi aracılığı ile belirlenecek olan kuruluşlara ihale edilmiştir.

GAP-GİDEM, Girişimcilği Destekleme Merkezlerinin kurulması bu projenin önemli alt projelerinden biridir. Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin ve Şanlıurfa'da GİDEM ofisleri açılmıştır. GAP-GİDEM projesi 2001 Mayıs ayında sona erecektir.

Soru-10 : Yine 25.08.1997 tarihinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki küçük işletmeler için Halk Bankası kanalı ile KOBİ kredilerinde harikulade iyileştirmeler öngördüğünüz halde bu çalışmalarınızdan da şimdiye kadar somut bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Bu konuyu da icraata geçirmeyi düşünüyor musunuz?

Türkiye Halk Bankası bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının giderilmesini Hükümet politikaları doğrultusunda desteklemektedir. Bu kapsamda;

Esnaf-sanatkarlara kullanılan krediler 30.06.1997'de 12.6 trilyon TL. iken, Mart/2001 itibariyle 3 kat artarak 38 trilyon TL.'ye yükseltilmiş,

28

Bölge KOBİ'lerine kullandırılan krediler ise 30.06.1997'de 9.8 trilyon TL. olarak gerçekleşirken, Mart/2001'de 8.8 kat artarak 86 trilyon TL.'ye ulaşmıştır.

Böylece Bölgenin ekonomik ve sosyal potansiyelini harekete geçirmek için verilen finansma destekleri diğer (bireysel+ticari) kredilerle birlikte 30.06.1997'de 25.5 trilyon TL.'den Mart/2001'de 5.7 kat artarak 145.3 trilyon TL.'ye yükseltilmiştir.

Diğer taraftan; 1998,1999 ve 2001 yıllarında kredi limitleri yükseltilerek kullanım şartları kolaylaştırılmıştır. Bölge işletmelerine diğer yörelere göre avantajlı koşullarla kullandırılan Yatırımları Teşvik Fonu kaynaklı KOBİ kredileri kapsamında;

30.06.1997 itibariyle Bölgede yeralan 260 KOBİ'ye 3.3 trilyon TL. kredi kullandırılarak 2727 kişiye ilave iş imkanı sağlanmışken, Mart/2001 itibariyle 1615 KOBİ'ye 41.4 trilyon TL. kredi verilerek 15045 kişiye ek istihdam sağlanmıştır.